

เทศน์กฐิน (สวนผึ้ง) วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าตะนาวศรี ต.ตะนาวศรี อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี

เอานะ เออแล้ว ตั้งใจฟังธรรมะนะ ธรรมะ ธรรมะคืออะไร? ธรรมะคือธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม แล้วตรัสรู้ธรรมมันแปลกแปลกอย่างไร

ตรัสรู้ธรรมมันแปลกแปลกที่เวลาคนเราเกิด แก่ เจ็บ ตาย เราเกิด แก่ เจ็บ ตายโดยเวร โดยกรรม โดยสภาวะยอมรับ สภาวะยอมจำนน เราไม่รู้ว่าสิ่งใดเป็นบุญ สิ่งใดเป็นเครื่องอาศัย สิ่งใดจะพาให้หลุดพ้นไปได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เกิดแบบเราแหละ เป็นเจ้าชายสิทธัตถะเกิดมา ไปเที่ยวสวน ไปเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย แต่ด้วยอำนาจวาสนาบารมีของท่าน ท่านบอกว่า ถ้ามีคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันต้องมีฝั่งตรงข้ามที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วสิ่งที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายมันมาจากไหน มันมาจากไหน? มันก็มาจากที่เกิด แก่ เจ็บ ตายนั่นละ มันมาจากจิตดวงนี้ดวงที่เวียนว่ายตายเกิดนั่นแหละ แล้วเวลาถ้ามันพ้นไปก็ต้องจิตดวงนี้นั้นเหมือนกันที่เป็นสิ่งที่พ้นไปจากการเวียนว่ายตายเกิด

ฉะนั้น การแสวงหา ธรรมะมันสำคัญอย่างไร ถ้าธรรมะมันสำคัญอย่างไร สิ่งที่ต้องรู้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมมันมหัศจรรย์ มันแปลกแปลก มันแปลกแปลก เพราะอะไร เพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว “จะสอนใครได้ นอก จะสอนใครได้ นอก” คือมันลึกลับมหัศจรรย์ขนาดนั้น

แต่ด้วยความที่ธรรมะ สัจธรรมมันสูงส่ง สูงส่งเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมถึงย้อนอดีตไปไกล ย้อนอดีตชาติไปว่าทำไมมันถึงเป็นแบบนี้ ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงได้มาตรัสรู้ธรรม ตรัสรู้ธรรมเพราะเหตุใด ย้อนอดีตชาติไป อ้อ! เราได้ทำสิ่งนั้นๆ มา ตั้งแต่พระเวสสันดรไป ได้เสียสละ ได้ทำบุญกุศลสิ่งนั้นมา ท่านถึงวางทางไว้ให้เรา เราเดินใน ทางวางไว้ให้เรา เราเดิน เราถึงได้มาทำบุญกุศลตามแบบของท่านใน ตามแบบของท่าน

แล้วตามแบบของท่านดีกว่าด้วย ดิฉันว่าเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเป็นพระโพธิสัตว์ ไม่มีศาสนา กลุ่มๆ คอนๆ ทำด้วยปฏิภาณ ด้วยความมั่นคงของท่าน

แต่ของเราเราเกิดเป็นสาวก-สาวกะ สาวก-สาวกะได้ยินได้ฟัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ คือแนวทางไว้ แนวทางที่ไหน

เวลาเทศน์ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะว่าทำบุญกุศล มันจะได้บุญกุศลมากน้อยแค่ไหน จะทำอย่างไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “เธอจงทำที่เธอพอใจเถิด”

เธอพอใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐมาก พอใจเพราะอะไร ถ้าเราไม่พอใจ เห็นไหม คุณสิ เราไปชวนเพื่อนมา ชวนเพื่อนไปทำบุญมันไปไหน มันว่าไอ้คนชวนมันโง่ด้วย หาเงินหาทองมาไปเสียสละให้ใคร

“ถ้าเธอพอใจที่ไหน ทำที่นั่น” เพราะถ้าพอใจมันเชื่อ ธิบายๆ ทำ

แต่เทศน์ถามอีก “แล้วถ้าจะเอาผลล่ะ”

โอ้โฮ! ถ้าเอาผลนะ เหมือนเนื่อนาบุญ เนื่อนา ถ้าเนื่อนาที่ไหนที่ดี หว่านเมล็ดพันธุ์ไปมันเจริญงอกงาม เนื่อนาที่ไหนไม่ดี มันหว่านไปแล้วมันไม่เกิดก็มี มันเกิดมามันก็ไม่งอกงาม อันนี้เป็นสาวก-สาวกะที่เราได้ยิน ได้ฟัง เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ เราถึงได้จะมาทำบุญกันไง

วันนี้เราจะมาทอดกฐิน ถ้าเราทอดกฐินๆ ทำไมถึงทอดกฐินล่ะ เพราะธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ทอดกฐินต่อเมื่อมีพระ มีพระครบสงฆ์ขึ้นมา แล้วพระจำพรรษาแล้วออกพรรษา เวลาจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผ้าขาด ผ้าทะลุ ผ้าต่างๆ ให้หาสิ่งนี้ ให้ผู้ที่อุปฐากถวาย ให้ทอดกฐิน ที่นี้การทอดกฐินจะทอดที่ไหนล่ะ? ต้องมีพระครบสงฆ์ แล้วพระอยู่ที่ไหนล่ะ? พระต้องอยู่ที่วัด วัดมาจากไหนล่ะ?

วัดป่าตะนาวศรี ทำไมถึงมีวัดป่าตะนาวศรีล่ะ วัดป่าตะนาวศรีมันก็เป็นป่า แต่เพราะโยมจับ โยมจับมาทำไร่ที่นี้ เห็นไหม แล้วคนที่มีความคุณธรรม คนที่มีวิสุทธิภาวะ สถานที่แบบนี้มันเป็นป่า สถานที่นี้มันสมควรที่จะเป็นที่ปฏิบัติของคน นี้เพราะโยมจับเขาคิดอย่างนั้น โยมจับคิดอย่าง

นั่น โยมจับถึงเสนอไปที่พี่สาวเขา พี่สาวเขาคือโยมกึ่ง โยมกึ่งก็เห็นด้วย มาดูที่มาดูทางกัน เห็นว่าที่นี่เป็นที่สัปปายะ ที่นี้ควรจะเป็นวัดเป็นวา มาดูกันแล้วถึงได้ปรึกษาหารือกัน ปรึกษาหารือกันเรื่องวัด ที่มีวัด ปรึกษาหารือกันแล้วว่าถ้าซื้อที่ดินถวายวัด จะสร้างวัดขึ้นมาควรทำอย่างไร

วัดมันมามันมีที่มาที่ไปไง ควรจะทำอย่างไร ควรทำอย่างไร ก็คิดกันว่าถ้าซื้อที่ดินถวายหลวงตา ก็ได้ไปปรึกษาหลวงตา ได้ขออนุญาตหลวงตาจนได้ซื้อที่ดินนี้ แล้วได้ถวายหลวงตาหลวงตาท่านรับวัดนี้ไว้เป็นสมบัติของท่าน แล้วท่านก็มาดูของท่านเองด้วย หลวงตามาที่นี้

แต่หลวงตามาที่นี้ตอนนั้นพวกเราหลวงตายังเคารพบูชากัน ก็เลยไม่ได้ถ่ายวิดีโอกันไว้ ใจไม่ได้ถ่ายรูปกันไว้ แต่มีพยานได้ พระที่อยู่ที่นี่ก็เห็น คนที่อยู่ที่นี่เห็นนะ หลวงตามาของคุณท่าน ท่านก็อนุญาต โยมกึ่งก็ซื้อที่ดินแล้วถวายหลวงตา หลวงตาท่านก็รับไว้ รับไว้ให้เป็นวัดเป็นวัดอะไร เป็นวัดปฏิบัติ เห็นไหม วัดที่ปฏิบัติ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปัญจวัคคีย์ เวลาออกประพฤติปฏิบัติอยู่ในป่าในเขามันมีวัดที่ไหนล่ะ มันไม่มีวัดใช่ไหม มันเป็นที่ป่าที่เขา เพราะสมัยโบราณมันมีแต่ป่าเขาทั้งนั้นแหละ เขาต้องการความสงบสงัดอย่างนั้น ต้องการความสงบสงัดอย่างนั้นเพื่อค้นคว้าหาใจของตัวเอง ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ๖ ปี ทำขนาดไหนมันก็ไม่ได้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับมาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว พระมันมีอยู่ ๒ ฝ่าย คือฝ่ายคามวาสีกับอรัญวาสี

อรัญวาสี ผู้ที่ออกประพฤติปฏิบัติ เวลาพระผู้เฒ่ามาบวช ผู้เฒ่าที่ปฏิบัติ บวชแล้วไปขอกรรมฐานจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าให้เข้าป่าเข้าเขาไป เวลาประพฤติปฏิบัติสิ่งใด ดัดขัดอย่างไรก็มาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ผู้ที่การศึกษาที่ท่องบ่นจำกันมา เรียกว่าธรรมกถึก วินัยธร

สิ่งที่ทำมาๆ นี้วัดปฏิบัติ วัดนี้เราต้องการให้เป็นวัดที่ปฏิบัติ พวกเราส่งเสริม อยากสร้างศาสนทายาท เราอยากได้บุญกุศล อยากให้สาสนามั่นคง อยากให้บริษัท ๔ มีที่พึ่งที่อาศัย เอาที่วัดนี้ไปถวายหลวงตา ให้หลวงตาท่านวางแนวทาง ให้หลวงตาท่านควบคุม ควบคุมขึ้นมา

ถ้าวัดปฏิบัตินะ อยู่ในธรรมวินัย การก่อสร้างมันประเด็นรอง การมีข้อวัตรปฏิบัตินี้เป็นประเด็นสำคัญ กิจของสงฆ์ๆ คือการกวาดลานเจดีย์ การทำความสะอาด เห็นไหม

เวลาวิสุคามสีมา สีมานี้ท่านให้อีก่อนหินวางไว้ เวลาสมมุติขึ้นมาว่าเป็นสีมา ก้อนหินไปวางไว้เฉยๆ ไว้ ๔ มุม แล้วถ้ามันมีต้นไม้ มีสิ่งใดก็ขี้นมุนั้นละ คุณ อุทกทุกเขปสีมา สีมาน้ำให้ผูกแพขึ้นมา แล้วเราสวดอัญตติ น้ำนี้เราสาดออกไป ตกที่ไหน ที่นั่นเป็นเขตสีมา

ท่านต้องการให้ปฏิบัติ ท่านต้องการเอาความจริง ท่านเอาความจริงตรงนี้ ถ้าความจริงในการประพฤติปฏิบัติมันอยู่ที่ไหนละ วัดที่ปฏิบัติอยู่ที่ไหน

วัดที่ปฏิบัติเขามีข้อวัตรปฏิบัติ ข้อวัตรปฏิบัติสำคัญมาก สำคัญที่ว่าวัดไม่ร้าง ถ้าวัดไม่ร้างเหมือนคนไม่ร้าง ถ้าคนไม่ร้างขึ้นมา เห็นไหม ในบ้านเรา ถ้าเราเก็บกวาดรักษา เราดูแลรักษาบ้านนั้นสะอาด น่านอน่านอาศัย ถ้าเราปล่อยปละละเลย บ้านนั้นมีคนอยู่แต่ไม่น่านอน่านอาศัย

วัดก็เหมือนกัน พระที่มีข้อวัตรปฏิบัติ พระที่เขาดูแลวัด นั้นละวัดไม่ร้าง ถ้าวัดร้างละ วัดร้างสร้างขึ้นมาศาลาหลาย สวยงามมากเลย ปล่อยให้มันรกร้าง ใครเข้าไปใครก็ไม่พอใจ นั้นมันเป็นเพราะอะไรละ

นี่ไง ถ้าวัดปฏิบัติมันอยู่ที่นี้ ที่นี้การสร้างวัดๆ วัดเพื่อปฏิบัติ เพราะมีวัดแล้วเรามีวัดปฏิบัติ มีวัดแล้วต้องมีพระ พระที่มาอยู่อาศัย เวลาทอดกฐิน พระต้อง ๕ องค์ขึ้นไป ถ้าพระ ๕ องค์ขึ้นไป นี่สังฆกรรมๆ เวลาทำสังฆกรรม พระต้องมีความสามัคคีกัน

เพราะโยมถวายผ้ากฐิน ถ้าโยมถวายผ้ากฐินเสร็จแล้ว พระต้องเย็บขึ้นมา ต้องกะ ต้องเนา ต้องเย็บ ต้องยอมให้เสร็จภายในวันเดียว ถ้าต้องกะ ต้องเนา ต้องเย็บ ต้องยอมให้เสร็จภายในวันเดียว พระต้องมีความสามัคคี เพราะสมัยพุทธกาลไม่มีจักร เย็บด้วยมือๆ

ความสามัคคีนี้สำคัญมาก เพราะความสามัคคี สิ่งที่เป็นสัปปายะๆ เห็นไหม เราอยู่ด้วยกันในบ้านเรา พ่อแม่พี่น้องพูดกันเข้าใจ พ่อแม่พี่น้องมีความสามัคคี โอ๊ย! บ้านนั้นมีความร่มเย็นเป็นสุขนะ ถ้าพ่อแม่พี่น้องคุยกันไม่เข้าใจ ความไม่เข้าใจมันมีความขัดแย้ง แล้วทำอะไรมันจะประสบความสำเร็จละ นี่ก็เหมือนกัน กฐินๆ ถ้าเย็บด้วยมือ คนหนึ่งดึงไปทางหนึ่ง คนหนึ่งดึงไปทางหนึ่งมันจะเย็บได้ไหม เย็บเดี๋ยวมันก็หลุด เดี๋ยวมันก็เสียหาย

กฐินมันมีความหมายมาก มีความหมายว่ามันเป็นเรื่องการยกเว้นนะ พระถ้าได้จำพรรษาได้อานิสงส์ จะไปไหนโดยไม่บอกลาได้ ๑ เดือน แต่ถ้ากฐินนี้ได้ ๔ เดือน มันมีอานิสงส์ การที่

ไม่บอกลา ไปไหนไม่บอกลา สิ่งที่ไม่บอกลามันก็เกี่ยวกับกิจนิมนต์ มันเกี่ยวกับต่างๆ ไป นี้พูดถึงที่ว่าความสามัคคี

ฉะนั้น เวลาพระกรรมฐาน ครูบาอาจารย์ท่านวางแนวทางไว้ ท่านหวังหัวใจของพระนะ ท่านหวังหัวใจของพระ ถ้าใครประพฤติปฏิบัติได้เป็นพระจากหัวใจ “อัครสมบัตติ” สมบัติส่วนบุคคล

ความสุข-ความทุกข์เกิดที่ใจ ถ้าใจมันมีความสุข-ความทุกข์ เวลาความทุกข์ ทุกข์ยาก เพราะกิเลสตัณหาความทะยานอยากมันขบขัน มีความทุกข์มาก มีความคิดคลาดเคลื่อน วิภวตัณหา คือผลัดกันๆ ตัณหา-วิภวตัณหาต่างๆ มันเกิดขึ้นมาในหัวใจ

ทีนี้ศาสนทายาท ครูบาอาจารย์ท่านหวัง ท่านหวังตรงนี้ไง ท่านหวังให้หัวใจดวงนั้น หวังให้ภิกษุพระวัดนั้น ได้ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริง ถ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริง มันมีคุณธรรมขึ้นมาในหัวใจ เห็นไหม นี่ศาสนทายาท จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง หัวใจที่มีคุณธรรมมันแผ่อะไร มันแผ่อะไรเพราะอะไร เพราะหัวใจจะมีคุณธรรมได้มันทุกข์ยากมากนะ

เพราะเวลาคนเกิดขึ้นมา อวิชชาพาเกิด อวิชชา คนเกิดมามีอวิชชาคือความไม่รู้ในใจ ทั้งนั้นแหละ ความไม่รู้ในใจ แล้วสิ่งที่ประพฤติปฏิบัติ เอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา แม้แต่ทำความสงบของใจ หลวงปู่มั่น หลวงตาท่านจะบอกประจำว่า การปฏิบัตินี้ยากตอนเริ่มต้น ตอนเริ่มต้นไม่มันดิบๆ

คูสิ ไม่ที่เขาดากไว้แห้งแล้ว เขาจะจุดไฟเพื่อทำฟืนไฟของเขา เขาจะจุดไฟได้ง่าย ไม่ดิบๆ ไม่มันขึ้น ไม่มันสด มันจุดไฟไม่ติด มันจุดไฟไม่ติด แล้วมันจะจุดอย่างไรให้มันติดล่ะ เห็นไหม การปฏิบัติเริ่มต้นเอาหัวใจของเราไว้ในอำนาจของเราแสนทุกข์แสนยาก แล้วครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติมา คนทุกคน คนที่เกิดขึ้นมาก็กิเลสตัณหาความทะยานอยากในหัวใจ แล้วคนทุกคนต้องเอาใจไว้ในอำนาจของเรา มันเหมือนกันทั้งนั้นแหละ มันไม่มีใครที่ว่ามันจะลอยมาจากฟ้าหรือ ลอยมาจากฟ้านั้นมันจินตนาการเอา

ถึงความจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติอยู่ ๖ ปี หลวงปู่มั่น ท่านตะลอนๆ นะ ท่านหาครูบาอาจารย์นะ เพราะเราพึ่งครูบาอาจารย์เล่า ท่านไปในพม่า ท่านไป

หมดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ท่านไปทุกประเทศ ไปลาว ไปเขมร ไปค้นคว้าหาคนสอน ไปค้นคว้า ไปค้นคว้าว่าใครมันจะมีความรู้บอกเราได้ เพราะเราปฏิบัติแล้วเรามีความอัดอั้นตันใจ ปฏิบัติแล้วมันมีความไม่รู้ในใจ ปฏิบัติแล้วมันต้องการให้คนบอก มันหาไม่ได้ๆ สุดท้ายแล้วท่านต้องมาทำของท่านเอง

ครูบาอาจารย์ที่ต้องการศาสนทายาท ครูบาอาจารย์ที่ท่านจะสั่งจะสอนมันต้องผ่านอันนี้มาไง มันไม่ผ่านอันนี้มันจะรู้ได้อย่างไรว่าจิตไม่คิดๆ มันเป็นอย่างไร ไม้แห้งมันเป็นอย่างไร ไม้ที่จุดไฟติดกับไม้ที่จุดไฟไม่ติดมันเป็นอย่างไร ไม้ที่จุดไฟติดคือไฟมันติดขึ้นมา ความร้อนมันมี อุณหภูมิมันมี มันมีอย่างไร แล้วจุดไม่ติด ไม้ไข้จุดไม่ติดนะ จุดแล้วจุดเล่า เราเป็นคนจุดไฟ นั่งจุดไฟอยู่ที่นี่มันน่ารำคาญไหม มันทุกข์มันยากไหม ถ้ามันทุกข์มันยาก ครูบาอาจารย์ท่านถึงวางธรรมและวินัย ข้อวัตรปฏิบัติไว้

เวลาเราปฏิบัตินะ เห็นไหม สัตว์ป่า สัตว์ป่ามันอยู่ในป่านะ ถ้าอาหารอุดมสมบูรณ์ มันก็อยู่ในป่าของมัน รักษาตัวมัน เดียวนี้คู่ช้างลิ ช้างในป่าสงวนมันจะออกมาหากินตามพืชไร่ของประชาชน มันเป็นเพราะอะไรล่ะ เพราะมันไม่มีอาหาร อาหารมันขาดแคลน มันถึงออกมากินพืชไร่ของชาวบ้านเขา แล้วพอมันกินอาหารพืชไร่ของชาวบ้านเขาแล้วมันคิดใจ เพราะมันเป็นพืชสวนไร่ใหม่ รสชาติมันดีกว่าของป่า มันคิดใจนะ ไล่เข้าป่ามันไม่เข้า เขาไล่ช้างนะ เขาเอาช้างเข้าป่านะ พยายามจับมันแล้วก็ไปปล่อยป่า เพราะอะไร เพราะมันมากินพืชไร่ของเขา มันกินเพราะอะไร ถ้าไม่มีกฎหมายคุ้มครองไว้ ช้างนั้นโค่นตายหมดแหละ แต่ชาวไร่เขาไม่กล้ายิงช้างเพราะอะไรล่ะ มันผิดกฎหมาย มันยังไม่ได้

ครูบาอาจารย์เรา เวลาท่านสร้างวัดสร้างวาไว้ ท่านให้พระมาปฏิบัติ อยู่ในป่าในเขา อยู่ในป่าในเขาอยู่เพื่ออะไร? อยู่เพื่อแสวงหาใจของตัว แต่ถ้าพระของเรามันไม่เข้มแข็ง อาหารในป่ามันไม่มี มันจะไปหาอาหารในเมือง พอไปหาอาหารในเมืองมันคิดใจ พระป่าเข้าเมืองไป พอเข้าเมืองไปแล้ว โอ้โฮ! ไปฉันทอาหารดีๆ มันเข้าป่าไม่เป็นนะ มันกลับป่าไม่ถูก

ถ้าเราเป็นชาวพุทธ เราเป็นลูกศิษย์กรรมฐานด้วยกัน ถ้าลูกศิษย์กรรมฐานด้วยกัน เรามีครูบาอาจารย์มา ครูบาอาจารย์ท่านทำตัวอย่างใด ท่านทำอย่างไรของท่านเพื่อเป็นประโยชน์กับตัวท่าน แล้วถ้าเป็นประโยชน์กับตัวท่านแล้วมันถึงเจือจานมาถึงพวกเรานี้ไง ถ้ามันเจือจานมาถึง

พวกเรา เห็นไหม ท่านทำอะไรมา ครูบาอาจารย์ทำอะไรมา ท่านต้องมีขอบมีเขตของท่าน ท่านต้องรักษาของท่าน อันนั้นมันสำคัญกว่านะ

ฉะนั้น บอกว่า เราจะมาทอดกฐินต้องมีวัด วัดเป็นที่อยู่ของภิกษุ เป็นที่อยู่ของผู้ที่ไม่มีบ้านเรือน อารามิก ไม่มีบ้านไม่มีเรือน อยู่วัด นี่ประเพณีของชาวพุทธเรา มีวัด มีที่อยู่ของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ผู้ที่ถือพรหมจรรย์ ถือพรหมจรรย์แล้ว พระเราที่มาอยู่ในวัด อยู่ในวัดก็เพื่อความจริง เพื่อเอาจริง เพื่อประพฤติปฏิบัติจริง ให้เป็นความจริงของเราขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงของเราขึ้นมา

เวลาเทศน์ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ควรทำบุญที่ไหน ควรทำบุญที่ไหน”

“ควรทำบุญที่เธอพอใจ”

ที่พอใจ ที่ไหนที่เธอพอใจ ศรัทธา ควรทำที่นั่น ธิเบต ทำนะ เพราะเดี๋ยวกิเลสมันต่อรอง “จะทำจริงหรือ ทำแล้วได้อะไร” พอกิเลสต่อรองมันจะคิดแล้ว ทางสองแพร่งแล้ว แต่เดิมถ้ามันมา มันคิดอันเดียว เอกภาพ ทำบุญที่ไหน อยากทำแล้ว แต่พอกิเลสมันทักนะ “แล้วจริงหรือ จะทำที่ไหน” มันไปแล้ว

“เธอควรทำบุญที่เธอพอใจ”

แต่ถ้าเอาผลล่ะ เอาผลล่ะ เอาผล เห็นไหม เอาผลที่วัดกันที่นี้ไง แล้วผลที่วัดกันที่นี้ วัดกันอย่างไรล่ะ

พวกเราตาใสๆ ตาใสๆ แต่ใจบอด พวกเราไม่รู้หรอก ไม่รู้หรอกว่าอะไรมันจริงอะไรมันไม่จริง อะไรมันจริงไม่จริง เราก็คูแต่ประเพณีวัฒนธรรม ที่ไหนเขาทำกัน ที่ไหนเขาเริ่มเรื่อง ที่ไหนเขาชื่นชม เราก็ไป เราไปตามนั้นแหละ ถ้าไปตามนั้น เราไปตามนั้น

เวลามีศรัทธาความเชื่อ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกศรัทธาสำคัญมาก ศรัทธานี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเป็นอริยทรัพย์ของปุถุชน ถ้าไม่มีศรัทธา เราก็ไม่ค้นคว้า ถ้าไม่มีศรัทธา มันก็เหมือนทางยุโรปเขาบอกใจ ต้องให้ถาม เด็กๆ มันจะถาม “นี่อะไร นี่อะไรคะ นี่อะไรคะ” มันยังถาม ถามเพื่ออะไร? มันถามเพื่อหาความรู้

นี่ไง ถ้ามีศรัทธา มีศรัทธา มีความเชื่อ มันเข้าไปค้นคว้า เข้าไปค้นคว้า แต่ค้นคว้าไปแล้ว มีศรัทธาความเชื่อ แต่ถ้ามันไม่มีศรัทธามันก็ไม่เชื่อ มันปฏิเสธเลย ถ้ามีศรัทธาความเชื่อ ความเชื่อแก้กิเลสไม่ได้ ความเชื่อมันชักนำให้เราเข้าไปใกล้พระพุทธศาสนา

ศรัทธาเป็นอริยทรัพย์ของปุถุชน เพราะไม่มีศรัทธานี้ไม่มาวัด ที่มาด้วยความศรัทธา มาด้วยความเชื่อถือถึงมา ถ้ามาแล้ว พอมาแล้ว กาลามสูตรแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สอนว่า อย่าเชื่อว่าเป็นอาจารย์เรานะ อย่าเชื่อว่าเป็นสิ่งนี้มันอนุমানกันเป็นไปได้ อย่าเชื่อที่รำลึกกัน อย่าเชื่อที่ว่าคนเขอะๆ อย่าเชื่อๆ นี่กาลามสูตร แล้วให้เชื่ออะไรละ แล้วให้เชื่ออะไร? ให้เชื่อ สัจจะ เชื่อความจริง

ถ้าเรายังประพฤติปฏิบัติขึ้นมาไม่ได้ เราก็ยังใจบอด ถ้าใจบอด เขาพูดอะไรเราฟังไม่ เข้าใจหรอก แต่เวลาหลงตาท่านพูด ในเมื่อในวงปฏิบัติมีการโต้แย้งกันในเรื่องแนวทาง ในเรื่อง ต่างๆ หลงตาท่านจะพูดว่า “ผู้รู้มีนะ ผู้รู้มี”

ผู้รู้คือหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเรามี ถ้าผู้รู้มี ผู้รู้เขารู้นะ ถ้าผู้รู้เขารู้ แต่ ผู้รู้เขาเก็บไว้ในใจ เพราะพูดออกมาแล้วเสียงส่วนใหญ่ของเรา คนที่ไม่รู้มันก็เชื่อตามๆ กันไป

ถ้าปฏิบัติได้จริง เราภาวนาขึ้นมา ถ้าจิตเราสงบเข้ามา เราถามอาจารย์เราสิ “จิตสงบมัน เป็นแบบใด แล้วจิตของหนูภาวนาไปแล้วมันมีการแลบออกไป” ถามสิ ถ้าถามท่าน ท่านตอบ ได้ นั่นล่ะท่านรู้

ถ้าท่านตอบไม่ได้ ตอบไม่ได้หมายความว่าอย่างไร

ตอบไม่ได้ส่วนใหญ่แล้วจะตอบตามตำรา ตอบตามตำราว่า “ก็ต้องทำจิตให้สงบสิ จิต สงบแล้วพิจารณากาย”

“แล้วทำอย่างไรล่ะ”

“ก็ทำให้จิตสงบสิ ถ้าจิตสงบแล้วให้พิจารณากาย”

“แล้วพิจารณาอย่างไร ก็พิจารณากายไง

“แล้วพิจารณากายพิจารณาอย่างไรล่ะ”

“ก็พิจารณาภายใน”

มันไม่รู้เลยว่าพิจารณาภายในอย่างไร เพราะมันไม่เคยเห็น คนไม่เคยเห็นก็เหมือนเงินเหมือนของจริงกับของปลอม เราไม่เคยใช้แบงก์จริงๆ เราจะไม่รู้หรือกว่าแบงก์จริงๆ เป็นอย่างไร และแบงก์ปลอมเป็นอย่างไร เขาเอามาให้ยังไม่รู้ว่าแบงก์จริงหรือแบงก์ปลอม แต่คนที่เคยใช้เงินใช้ทองนั้นเขาเคยใช้เงินของเขาตลอดเวลา เขาหยิบจับของเขา เขาชำนาญของเขา พอมีแบงก์ปลอมเขาจะรู้เลยว่าอันนี้แบงก์ปลอม

นี่ใจ จิตที่มันภาวนาเป็น มันเป็นสมาธิ มันใช้ปัญญา มันมีของจริงของปลอมในหัวใจของมัน มันเทียบเคียงได้ถ้าตาใจไม่บอดใจ แต่ถ้าตาใจบอดมันเข้าสิ่งนี้ไม่ได้

นี่พูดถึงว่า เราจะทอดกฐินต้องมีวัด ถ้ามีวัด วัดมันมาอย่างไรละ

วัดของเรา เรามากันด้วยบัณฑิต ด้วยปัญญาชน แสวงหา คุณิ วัดมันไม่มี โยมจับเขามาอยู่ที่นี้ เขามีความเห็นใจว่าสถานที่อย่างนี้มันควรจะเป็นที่สำนักปฏิบัติ นี่มันควรจะเป็น ความคิดมันคิดมาอย่างไรละ

อ้าว! ก็เราทำไร เราทำไรก็เป็นประโยชน์ของเรา แล้วทำไมอย่างนี้มันควรเป็นอย่างนั้น ควรเป็นอย่างนั้น แล้วปรึกษากันๆ ก็มีความเห็นเหมือนๆ กัน ถ้ามีความเห็นเหมือนๆ กัน แล้วไปปรึกษาหลวงตา ไปเพื่อถวายเป็นหลวงตา หลวงตาท่านก็มีความเห็นด้วย เห็นไหม นี่มันมาอย่างไร

พูดถึงว่า ถ้าเป็นปัญญาชน ถ้ามีวัฒนธรรม ถ้าจิตใจสูงส่ง จิตใจมีความคิด ความคิดเพื่อประโยชน์เราด้วย เพราะเราทำบุญเป็นประโยชน์ของเราละ แต่ทำเสร็จแล้วมันเป็นประโยชน์สาธารณะไง

วัด เวลาสร้างวัด ขอให้ภิกษุ ขอให้บริษัท ๔ จากจตุรทิศทั้ง ๔ ทิศที่ยังไม่ได้มาขอให้ได้มา ที่มาแล้วขอให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุข ขอให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุข เป็นที่สาธารณะ ประโยชน์เรา ประโยชน์เราเพราะเราสร้างบุญกุศลเป็นประโยชน์กับเราเพราะเราเป็นคนทำ ทำเสร็จแล้วเป็นประโยชน์สาธารณะ มันเป็นประโยชน์กับใครต่อ ประโยชน์กับชุมชน ประโยชน์กับทุกๆ อย่างเลย นี่วัดนะ

แล้วพระละ พระ ถ้าเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา เราพิจารณาของเรา ถ้าเรามี
คุณธรรมขึ้นมาในหัวใจของเรา จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจดวงนี้มันไม่เวียนว่ายตายเกิด
ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า จิตดวงหนึ่งเวียนว่ายตายเกิด ซากศพแต่ละ
ชาติๆ กองไว้มากกว่าโลกนี้ จิตที่เวียนว่ายตายเกิด ชุมชนก็ชุมชนหนึ่ง ชุมชนเท่าไร คนเท่าไร แต่
จิตดวงหนึ่งที่เวียนว่ายตายเกิด ที่เวียนว่ายตายเกิดตายแล้วตายเล่าๆ ซากศพเก็บไว้ทุกชาติๆ ทับ
ถมกันมันมากกว่าโลกนี้ แล้วจิตดวงนั้น จิตดวงนั้นได้มาประพฤติปฏิบัติ จิตดวงนั้น จิตดวงนั้น
ถ้ามันรู้แจ้ง แล้วจิตดวงนั้นรู้แจ้งแล้วมันเป็นประโยชน์กับจิตทุกๆ ดวงใจ จิตทุกดวงคืออะไร

นี่ไง หลับตาลง หลับตาลง แล้วถ้าใจดวงนั้นมันมีคอบอด แล้วพุทธโธให้มันสว่างไสว
ขึ้นมา แล้วจิตดวงนั้นมันมีคุณธรรมขึ้นมา อันนั้นมันสำคัญ มันสำคัญ สำคัญว่ามันไม่เวียนว่าย
ตายเกิดใจ มันไม่ต้องให้มีซากศพมาทับซ้อนต่อไปไง มันไม่มีสิ่งใดค้างอยู่บน โลกนี้ไง

สิ่งที่มันมาค้างอยู่บนโลกนี้ใครเป็นคนมาค้างละ ซากศพมันค้างบนโลกใช้ไหม ซากศพ
มันเกิดขึ้นมาเองได้หรือ ถ้าไม่มีปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตเกิดตามเวรตามกรรม เราบอก เวลาคน
เกิด เกิดจากพ่อจากแม่ เอ็งเกิดมาจากไหน? ก็ท้องแม่ไง ท้องแม่ ก็เกิดมาจากแม่

เกิดจากแม่นี่พันธุกรรมนะ เพราะมันมีสายบุญสายกรรม เวียนว่ายตายเกิดกันตามสายบุญ
สายกรรม ไม่มีบุญไม่มีกรรม ไม่มาเกิดร่วมกันเด็ดขาด นี่ผลของวิภูฏะ ชีวิตหนึ่งเหมือนเศษสวะ
อันหนึ่งไหลไปในแม่น้ำ ไปเกาะที่ไหน ไปกระทบ มีสวะ ๒ ขึ้นลอยมาในแม่น้ำ มากระทบกัน
แล้วก็แยกกันไป สวะมันลอยมา มาแตะกัน แล้วมันก็แยกกันไป

เวียนว่ายตายเกิด ผลของวิภูฏะ เวียนว่ายตายเกิดไปตามกระแสของกรรม กรรมคืออะไร?
ก็นี่ไง บุญกุศลกำลังจะทำกันอยู่ที่นี่ ทอดกฐินนี้กรรมดีๆ กรรมดีเพราะอะไร กรรมดีเพราะมัน
ส่งเสริมผู้ที่มีศีลมีธรรม

ภิกษุจำพรรษา ๕ รูปขึ้นไป แล้วออกพรรษาแล้วเราส่งเสริมใจ สิ่งใดที่ขาดตกบกพร่อง
ในพรรษานี้เราก็ได้ทำบุญต่อกับชาติให้ท่านให้ฉันจึงหันนี้เพื่อเอาไปประพฤติปฏิบัติ ท่านฉัน
อาหารแล้วท่านก็เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาของท่าน เพื่อประโยชน์กับท่าน ออกพรรษาแล้ว
ครบพรรษาแล้วท่านทำคุณงามความดีได้มากได้น้อยแค่ไหนก็เป็นความวิริยอุตสาหะของท่าน
เป็นความเพียรของท่าน

ออกพรรษาแล้ว ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกออกพรรษาแล้วให้วิเวกไป ท่านต้องเดินทางของท่าน ท่านต้องวิเวกของท่านไป สิ่งใดขาดตกบกพร่องมันก็มีมาที่บริวาร ๘ มาที่ผ้าไตรจีวรต่างๆ เราก็ออกกฐิน

๑ ปี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนุญาตให้ภายใน ๑ เดือน ทำบุญอย่างอื่นพอจะทำได้ตลอด แต่ถ้าทำกฐินท่านให้แค่นี้ เพราะไม่ให้เป็นกังวลของโยมด้วย ไม่ให้เป็นความกังวลของพระด้วย

เวลาพระนะ ทอดกฐินภายใน ๑ เดือนนี้ ทำเพื่อบุญกุศล พระได้สิ่งนั้นไป ตัดเย็บขึ้นไปเพื่อความสามัคคี แต่เวลาผ้าขาดตกบกพร่อง ถ้าไปในที่ใด ผ้าบังสุกุลเขาเก็บได้ สิ่งที่เป็นผ้าบังสุกุล ผ้าต่างๆ เขาเก็บสิ่งนั้น มันปะชุนกันไปได้ นี่พูดถึงท่านให้โอกาสในโอกาสในธรรมวินัย ถ้าธรรมวินัย เราเข้าถึงธรรมวินัย ทอดกฐิน ทุกคนถึงอยากทำบุญกุศล ทุกคนอยากทอดกฐิน อยากทอดผ้าป่าเพื่อเป็นบุญกุศลของเรา

อยากจะเป็นญาติกับศาสนา เวลาพระเจ้าอโศกมหาราชสร้างวัด ๘๔,๐๐๐ วัด ไปถามอาจารย์ของตัวว่าเป็นญาติกับศาสนาหรือยัง? ยัง แล้วถ้าเป็นญาติศาสนาทำอย่างไร? สายเลือดๆ เอาลูกมาบวช พระมหินท์ถึงได้ไปบวช ลูกของพระเจ้าอโศกถึงได้มาเผยแผ่ธรรม ๕ **เส้นทาง** เป็นญาติกับศาสนานี้เป็นญาติกับศาสนาโดยสายเลือด

แต่เราเป็นญาติกับศาสนา เราฝังไว้ บุญกุศลนี้ฝังไว้ในศาสนา ฝังดินไว้ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ คนเราหาเงินมาได้ ๑ บาท ใช้จ่ายในชีวิต ๑ สลึง เอาไว้ทำธุรกิจ ๑ สลึง เลี้ยงดูพ่อแม่ ๑ สลึง ที่เหลือฝังดินไว้ ฝังไว้ๆ ฝังไว้ก็ทำบุญกับศาสนานี้ฝังไว้ คำว่า “ฝังไว้” ที่ดินของเรามีปุ๋ยอย่างดี มันก็เจริญงอกงามขึ้นมาได้ ในใจของเราขึ้นมาได้ ถ้าสิ่งนี้ขึ้นมาได้

ที่ว่าจะทำบุญๆ ทำบุญกันเพราะเหตุนี้ เทศน์ให้ฟังๆ เพราะให้เข้าใจว่าเรามาทำอะไรกัน สิ่งที่จะมาทำ มาทำอะไร เราก็อธิบายเรื่องบุญๆ ทั้งนั้นแหละ ฟังธรรมๆ สิ่งที่ไม่เคยได้ยินได้ฟัง สิ่งทีฟังแล้วตอกย้ำมันให้ใจผ่องแผ้ว เพราะเราก็อธิบายกันอยู่แล้ว เราทำบุญกุศลของเราอยู่แล้วแล้วเราอยากได้มากกว่าอย่างนี้ เวลาทำบุญ เรามีกำลังเราก็อธิบายของเรา สามเสา ทาน ศิล ภาวนา ภาวนาเราก็อธิบายกันอยู่แล้วใช่ไหม เราก็อธิบายได้ภาวนาใช่ไหม เวลาภาวนา ภาวนาแล้วทำไมมันทุกข์มันยาก ภาวนาแล้วทำไมมันไปไม่ได้

เวลาพาหิยะฟังธรรมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหนเดียวก็เป็นพระอรหันต์ไปเลย
ไอ้เราก็อยากจะฟังครูบาอาจารย์หนเดียวแล้วเป็นพระอรหันต์ไปเลย แล้วมันไม่เห็นเป็นสักกั
ทำไมมันไม่เป็นล่ะ มันไม่เป็น มันไม่เป็นเพราะที่มันต่างกันไง เพราะที่มันต่างกัน เราถึงมา
ฟังคินๆ กันอยู่นี้ไง ก็ไอ้ฟังคินนี้แหละมันจะให้ผลตรงนั้น มันจะให้ผลตรงบารมีธรรม

ถ้าบารมีธรรม เวลาภาวนาไปแล้วปัญญามันเกิด เวลาปัญญามันเกิด ทำไมเขามีปฏิภาณ
อย่างนี้ ทำไมแค่เขาเห็นกาย ทำไมเขาพิจารณากายของเขาไปได้ เวลาเขาเห็นกาย ทำไมเขาตีแผ่
ให้กายเป็นไตรลักษณ์ได้ ไอ้เราหัวทิ่มบ่ออยู่นี้ทำไมมันไม่เป็น เห็นไหม เวลาน้อยใจก็ตัวเอง
น้อยใจของตัวเอง นี่เราทำมานะ เราทำมา พันธุกรรมของจิต พันธุกรรมของจิตก็คือจรตนิสัยไง

คุณลูกเราสิ บางคนมันคิดดี บางคนมันดี๊ๆ มันเพราะอะไร มันคือเพราะอะไร...ใช่ มัน
เป็นลูกเราทั้งนั้นแหละ เราต้องดูแล ลูกเราจะเป็นอย่างไรก็คือลูก แต่บุญกรรมไง กรรมที่
อภิชาตบุตรก็มี อภิชาตบุตรคือบุตรดีกว่าพ่อแม่ ดีกว่าอีก ดีกว่าหมายความว่าทำทุกอย่างประสพ
ความสำเร็จมากกว่า ดีกว่า ใหญ่กว่าพ่อแม่ แต่ถ้าเกิดมาแล้วมันมีปัญหากัน นี่มาจากไหนล่ะ มัน
มาจากไหน

นี่ไง พระพุทธศาสนาสอนอย่างนี้ ศาสนาสอนอย่างนี้ ไม่มีลอยมาจากฟ้า สิ่งที่เกิดขึ้นเขา
บอก “เชื่อกรรมๆ ลัทธียมจ้านน”...เขามีปัญญา เขามีปัญญา เขาแยกแยะ เขาย้อนดูที่มาที่ไป ไอ้
ซื่อป้อนั้นนะ วิทยาศาสตร์ไง คนเหมือนคน คนเท่าคน ประชาธิปไตย

พระพุทธเจ้าสอนธรรมาธิปไตย สัจธรรม สัจธรรมความจริงต่างหาก ธรรมาธิปไตย ถ้า
ธรรมาธิปไตย ธรรมะ สิ่งที่สัจจะความจริง แล้วใครพิสูจน์ได้ นี่ธรรมะสอน สอนอย่างนี้ ครูบา
อาจารย์ที่พูดท่านสว่างไสวท่านสอนอย่างนี้

แต่ถ้าจิตใจที่มันมืดบอด คุณสิ ขึ้นคัทเอาทั้งนี้ทั่วประเทศไทย “จะเข้ามานสมาบัติ จะเข้า
นิโรธ”

เอ็งต้องบอกเขาด้วยหรือ เอ็งจะเข้าเอ็งต้องบอกกูด้วยหรือ ทำไมเอ็งไม่เข้ากันเองล่ะ เอ็ง
จะเข้านิโรธ เอ็งจะเข้าสมาบัติ ทำไมเอ็งต้องบอกเขาด้วยล่ะ แสดงว่านิโรธสมาบัติมันสู้เงินไม่ได้
สิ สู้ความเห็นของโลกไม่ได้หรือ อันนั้นโลกธรรม ๘ นะ สรรเสริญนินทานั้นโลกธรรม ๘ แล้ว
คุณธรรมมันต่ำกว่าโลกธรรมหรือ คุณธรรม คุณธรรมมันอยู่ในใจมันต่ำกว่าโลกหรือ? มันสูง

กว่า ถ้ามันสูงกว่านะ สิ่งที่มาสักการะ โมฆบุรุษตายเพราะลาภ ไอ้สิ่งนั้นมันเป็นการฆ่าเหยื่อ โมฆบุรุษตาบอด เห็นลาภเห็นสักการะใหญ่กว่าคุณธรรมในใจหรือ

นี่พูดถึงว่า ถ้าธรรมะๆ บอกให้เชื่อกรรมๆ แต่ทำไมเป็นอย่างนั้นล่ะ ขนาดพูดให้เชื่อ กรรม พูดด้วยเสียง ด้วยการสื่อ เรายังเชื่อเลย แล้วนี่ขึ้นคัทเอาที่ขึ้นมาเราจะเชื่อใหม่ล่ะ โอ้โฮ! นั่นก็จะเข้านิโรธ นั่นก็จะไปเฝ้าท้าวดาถัน แล้วเราเชื่ออย่างนั้นใหม่ล่ะ เห็นไหม กาลามสูตร อย่าเชื่อ พระพุทธเจ้าไม่ให้เชื่อ มันเป็นเรื่องจริงหรือเปล่า

แต่วงกรรมฐานนะ วงกรรมฐานเรามีความมุ่งมั่นแล้วเราต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตน การอ่อนน้อมถ่อมตนถึงจะเข้ากับครูบาอาจารย์ได้

เราบวชใหม่ๆ นะ เราไปสร่งน้ำครูบาอาจารย์ทุกองค์ เราไปสร่งน้ำตั้งแต่หลวงปู่จวน เว้นไว้แต่หลวงตา หลวงตาท่านไม่ให้สร่ง หลวงตาให้แต่เฉพาะผู้ที่อุปฐาก

นี่ไปสร่งน้ำ ไปสร่งน้ำท่าน ไปนวดเส้นท่าน แล้วเข้าไปคลุกคลีกับท่าน แล้วถึงได้ถาม ท่านว่าอันนั้นเป็นอย่างไรมาก่อน อันนี้เป็นอย่างไร แต่ถ้าเราไม่สนใจ เราไม่สนใจ เราไม่ชวนขวย แล้วก็บอกว่า “บวชมาแล้วไม่เห็นมีอะไรเลย ครูบาอาจารย์ไม่เห็นสอนอะไรเลย ทำไมครูบาอาจารย์ไม่สอนล่ะ” วิทยาศาสตร์คิดกันอย่างนั้นนะ “เออ! ครูบาอาจารย์ต้องสอนสิ ครูบาอาจารย์เก่งก็สอนมาสิ”

คนนอนหลับนะ โยมจะให้สมบัติมันขนาดไหนมันก็ไม่ได้หรอก แต่ถ้าคนมันตื่นมามัน ชวนขวยของมันได้

นี่ก็เหมือนกัน อยู่กับครูบาอาจารย์นะ พยายามอ่อนน้อมถ่อมตนเข้าไปใกล้ชิดท่าน เพราะมันใกล้ชิด คั่นเคย และเห็นว่าคนนี่เอาจริง คนนี่สนใจจริงๆ ท่านจะมีลูกต่อลูกชนคว่าเรา จริงจังขนาดไหน แต่ท่านจริงอยู่แล้วเพราะท่านวัดใจเราได้ เพราะภาวนานี้มันรู้กัน

แล้วเวลาเข้าไปใกล้ๆ นะ เข้าไปถามปัญหา หรือเข้าไป สังกะตได้ใหม่ไว้ในวงกรรมฐาน เวลาคนพูด ไอ้ที่เราพูดๆ ทำไมเราพูดสิ่งที่คนอื่นไม่ค่อยพูด เพราะเขาไม่สนใจ ครูบาอาจารย์ ท่านสอนหมด แต่เขาไม่สนใจ เขาไม่เก็บเกี่ยว เขาถึงไม่เห็นคุณค่า แต่ถ้าคนสนใจ มันเห็นคุณค่า มันเห็นคุณค่า มันเก็บเกี่ยว แล้วมันทำขึ้นมา พอมันทำขึ้นมา โอ้โฮ! น้ำตาไหลนะ น้ำตาไหล เห็นไหม คุณธรรมมันเป็นแบบนี้ มันมีคุณค่าจริงๆ

ที่นี้คุณธรรมมันมีคุณค่าเหนือโลก ไม่ต่ำกว่าโลกหรอก ถ้ามันมีคุณค่าเหนือโลก เห็นไหม พุศให้พวกเรา ให้คนที่ศรัทธา ให้คนที่มีความมั่นใจในศาสนาให้มั่นคง แล้วในการประพฤติปฏิบัติ เราทำของเรา ถ้าทำของเรา พันธุกรรมของจิต ถ้าจิตได้สร้างสมบุญญาธิการมา มีคุณธรรม มีสิ่งต่างๆ มา ปฏิบัติได้ง่ายง่าย ปฏิบัติไปมันจะพอเป็นไป ถ้าไม่เป็นไป เราปฏิบัติเพื่อสั่งสม เราปฏิบัติเพื่อความมั่นคง เราปฏิบัติเพื่อฐานของเรา

สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ฐานมันไม่มี ฐานไม่มี ฐานมันกลวง แล้วเอ็งจะไปไหนกัน แล้วก็จับผิดจับถูก ล้มลุกคลุกคลาน แล้วขึ้นคัทเอาทีนะ พิมพ์หนังสือแจก พิมพ์หนังสือเขียนยกย่องตัวเอง แล้วก็แจกกันไป มันเป็นประโยชน์อะไร

โง่แล้วขยันนี้น่ากลัวมาก ตัวเองโง่กับจิตตัวเองไม่พอ ยังเขียน ยังสื่อออกไป เอาความโง่ขายออกไป โง่กับตัวเองยังไม่พอ โง่แล้วขยันนี้น่ากลัว

ฉะนั้น เราไม่ทำแบบนั้น เราจะมีมากมีน้อยไม่สำคัญ สำคัญว่าเรามีน้ำใจ เราคอยบอกกัน คอยเตือนกัน คอยชี้แนะกัน ใครที่มีวุฒิภาวะ ใครที่มีความสามารถ เห็นไหม เวลาพระไปลาหลวงตา ท่านจะบอกว่า “ไปวิเวกนะ ไปเที่ยวนะ แล้วภาวนาได้อะไรมา มาบอกกันด้วยนะ มาเล่า”

แต่ถ้าใครคืออะ ท่านทำเลย “ไปภาวนานะ แล้วถ้ารู้จริงอะไรจริงมาสอนผมด้วย มาสอนผมด้วย ผมยังโง่อยู่ มาสอนผมด้วย” นี่ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นจริง ทั้งๆ ที่ท่านก็จริงเต็มหัวใจ ท่านนั่นนะ แต่ไอ้คนที่มันเข้ามามันคือ “ไปภาวนามาอะ แล้วมีอะไรมาสอนผมด้วย” แสดงว่าเราด้อยกว่าใช่ไหม แต่ครูบาอาจารย์จะด้อยกว่าเราไหม? เป็นไปไม่ได้

นี่พูดถึงคนที่มีจิตมีนิสัย มันจะเก็บเกี่ยว ค้นคว้าหาประโยชน์กับเรา แต่ถ้าทิฐิมานะ คือแล้วถือทิฐิมานะไป จะไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย แล้วก็มาเรียกร้องเอา “บวชแล้วไม่มีใครสอน บวชแล้วไม่มีใครบอก”...มันจริงหรือ ไม่มีใครสอนจริงๆ หรือ ไม่มีใครบอกจริงๆ หรือ หรือมันคือไม่เอา มันคือไม่เอาต่างหาก มันไม่พูด

เราจะบอกว่า พวกเรามีจิตใจที่มีน้ำใจ มีคุณธรรม เราถึงได้มาแสวงหาที่กันเพื่อสร้างวัด แล้วถ้าสร้างมาแล้วสร้างเป็นสำนักปฏิบัติ มันไม่ต้องไปน้อยเนื้อต่ำใจว่าไม่เทียมหน้าเทียมตา

สังคมโลก ไม่เทียมหน้าเทียมตา กับสิ่งที่เขาสร้างถาวรวัตถุที่เชิดชูในความคิดของโลก เราจะมาสร้างสมสิ่งที่เป็นคุณธรรม เราจะมาสร้างสมน้ำใจกัน เราจะมาสร้างสมสิ่งที่เป็นประโยชน์

แล้วครูบาอาจารย์นะ เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นอยู่ในป่าในเขา เทวดา อินทร์ พรหม มาฟังเทศน์ๆ ทำไมเทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์พระที่ด้อยค่า พระที่อยู่ในป่าในเขาที่มันไม่มีสิ่งใดเชิดหน้าชูตา ทำไมเทวดามาฟังเทศน์พวกอย่างนั้นล่ะ ไอ้เชิดหน้าชูตาทำไมไม่มีใครไปสนใจล่ะ ให้คิดแบบนี้ ให้มันคงแบบนี้ เราจะมีธรรมในหัวใจนะ เราจะมีความดีงามในหัวใจ เราจะมีความดีงามเป็นความจริงในหัวใจ

เวลาธรรมสอน “เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย”

เราควรมีคุณธรรมในหัวใจกัน แล้วเอาคุณธรรมอย่างนั้นมาเชิดชูกัน เราจะเชิดชูกันด้วยคุณธรรม ด้วยธรรมในหัวใจ ด้วยอัตตสมบัติ เอวัง